

Rollespill i personalopplæring

Hvordan og hvorfor

Ullevålsveien 34

Et byomfattende kommunalt botiltak for utviklingshemmede og andre med store atferdsavvik

Syv beboere med 2-1 eller 1-1 bemanning

Arbeidsplass for over 100

Organisert i team

Individuelt tilpassete tiltak- mange av dem er kompliserte og krever like ferdigheter hos personalet for å ha effekt og være etisk forsvarlige

Bakgrunn

I bruk i teater, lek, fantasysjanger, undervisning og andre opplærings og veiledning situasjoner.

Vi har i Ullevålsveien utviklet vår egen variant

Benyttes ved:

Iverksetting av miljøterapeutiske tiltak og/eller utvikling av nye løsninger

Trenes gjennom personalsamlinger eller 1-1

To faser - Etablering og scenario

Eksempler på bruk i U34

Håndtering av voldelig og aggressiv atferd

Posisjonering, samtale og instruksjoner på tur

Opplæringstiltak med prompt

Opplæring i en reaktiv støtteplan

Oppgavestart avtaleplan

Avtaleplan møtegjennomføring

Åpne en dør og si noe hyggelig

Passering av folk, åpne dører og oppgavefokus

Snakke om temaer som er interessante

Case - passering

En sosial NN med en historie med hyppig verbal og/eller fysisk utagering er på arbeidstilbud og skal sette på kaffen. Han går på veien gjennom en korridor, vil gå inn i alle rom og snakke med alle på Tar også fysisk kontakt med folk. Og kan kjeffe.

Målet er å bistå SNN i å komme fra A - B relativt raskt på en sikker og hyggelig måte uten forstyrre/avbryte andre.

Case - passering

1. Bevegelse fra a til b - tiltak riktig posisjonering som ivaretar sikkerhet

2. Målperson forsøker og gå inn i et rom eller tar kontakt med folk –

A: tiltak «videreledning»

B: tiltak «alle stopper og sier «hei» takker for praten og sier at vi skal sette på kaffen

3. Sier «nå skal det bli godt med kaffe»

Case - avbrytelse

En bruker med progressivt utviklende utagerende atferd er på tur. Et tiltak med mål om å stoppe utviklingen av denne så tidlig som mulig og med minst mulig inngripende tiltak er igansatt. Det er definerte målatferder for ulike varianter av inngipend.

Personalet trenes på riktig gjennomføring og på riktig trinn

Case - avbrytelse

1. Bevegelse fra a til b - tiltak riktig posisjonering
2. Målperson sier «Nei» - tiltak instruks «stopp»
3. Målperson knytter never - tiltak «skygging»
4. Målperson truer med neven mot ansikt – tiltak «frys»

Oppskriften

.Rollespillet gjennomføres av hele personalgruppen i plenum eller i mindre grupper

.Start med et enkelt moment. Tren til det er perfekt. Legg på et moment til og gjør det samme. Fortsett til alle er gjennom 1 perfekt gjennomføring. For eksempel 5-8 momenter avhengig av kompleksitet/vanskelighet grad.

.En person byttes ut mellom hver gjennomføring uavhengig av mestring fortsetter til alle har vært gjennom feilfritt

.Når ferdighetene er mestret av alle blir figurant mer uforutsigbar og personalet skal respondere på variert målatferd

Metoden

.Personal ferdighetene etableres forsiktig og trinnvis. En shaping prosedyre med forlengs kjeding der prinsippet om feilfri læring.

.Learning by doing

.Modell læring og stedfortredende forsterkning

Oppskriften

.Rolle spillet gjennomføres av hele personalgruppen i plenum eller i mindre grupper

.Start med et enkelt moment. Tren til det er perfekt. Legg på et moment til og gjør det samme. Fortsett til alle er gjennom 1 perfekt gjennomføring. For eksempel 5-8 momenter avhengig av kompleksitet/vanskelighet grad.

.En person byttes ut mellom hver gjennomføring uavhengig av mestring fortsetter til alle har vært gjennom feilfritt

.Når ferdighetene er mestret av alle blir figurant mer uforutsigbar og personalet skal respondere på variert målatferd

Tenke pause

.I hvilke situasjoner eller tiltak på din arbeidsplass er rollespill egnet som metode?

Treningsksamlinger

.Lag skriftlige beskrivelser

.En person leder fremdriften og har regi på rollespillene. Denne personen skal også kunne modellere ønsket atferd

.Trening i plenum

.Alltid gjennom målet!

.Tenk avgrenset

.Start trening med engang

.Sørg for å komme igjennom på en dag

Deltageropplevelsen...

Forsterkningskontroll

Negativ

Positiv

Start

Slutt

Figurfant

- .Veileder er figurant eller instruerer en utvalgt person
- .Nøytral, realistisk og samarbeidsvillig
- .Skal ikke påføre deltagerne ekstra stress men sørge for at de mestrer

Trenings situasjonen

- . Deltagerne får positiv feedback kontingent på ønsket atferd
- . Velg gjerne en kondensert situasjon, altså en typisk situasjon som inneholder flere problemstillinger som er felles med mange andre situasjoner. Tren på den aller vanskeligste?
- . Øvlese: Gruppen utfordres til å komme med vanskelige situasjoner som rollespilles. Gruppen kommer med forslag til hvordan løse den, for eksempel med et forslag fra hver enkelt eller frivillige får prøve å løse situasjon i praksis

Repetisjon

- Nye tiltak som inneholder disse elementene:
 - Posisjonering
 - + forflytting
 - + reaksjon/bevegelse
 - + verbal atferd

Hvorfor 1

Sikrer korrekt tiltaksgjennomføring

Lik praksis i viktige situasjoner

Oppdage forbedringspunkter underveis

Deltagerne kan få sette seg inn i klients situasjon.

For å løse vanskelige situasjoner

Gir mulighet til å trene konkrete ferdigheter under betingelser som er så tett opp til virkeligheten som mulig

Hvorfor 2

- Forberedelses trening til praktisk utøvelse
- Effektivt som metode for innlæring av ferdigheter
- Kvalitetssikkrer tiltak og gir mulighet til justeringer
- Kan gi umiddelbar tilbakemelding
- Sikrer faglig og etisk forsvarlighet ved iverksetting av tiltak
- Alle har den samme forståelsen av tiltaket
- Utprøving av tiltak utenfor klientmiljø
- Kan benyttes ved utvikling av gunstige løsninger
- Enkelt å modellere ønsket ferdigheter
- Gir et konkret veilednings grunnlag

Tips

- .Rollepill er vanskeligere enn du tror så hold deg til enkel trinnvis progresjon
- .Hold en rolig og seriøs tone
- .Start med en gang - diskusjoner, spørsmål og forslag legges til slutten av dagen eller andre fora!